

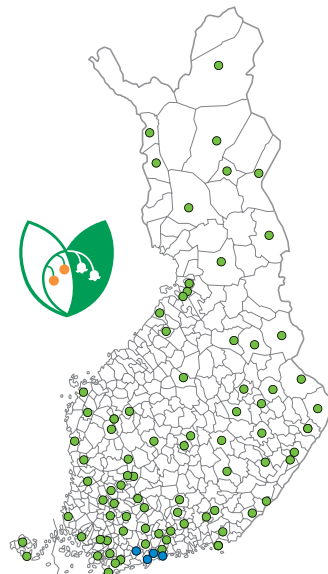
Alkukesän kukinta oli parhaimmillaan Luonnonkukkien päivänä

Opastettuja retkiä ympäri Suomen ja kaikissa Pohjoismaissa

Luonnonkukkien päivää vietettiin Suomessa sunnuntaina 17. kesäkuuta 2007 jo viidettä kertaa. Opastettuja kasviretkiä oli tarjolla 86 paikkakunnalla Hangosta Inariin. Paikkakunnat olivat suurelta osin samoja kuin edellisinäkin vuosina, ja retket toteutettiin samoin periaattein kuin aikaisemminkin (Kemppainen 2003, 2004). Sää suosi retkeläisiä suurimmassa osassa maata ja alkukesän kukinta oli Etelä-Suomessa parhaimmillaan. Inarissakin luonnonkukkaretkellä tunnistettiin 60 lajia, muiden muassa uhanalainen lapinesikko (*Primula stricta*), sade- ja raekuuroista huolimatta.

Useimmilla retkillä liikuttiin jalan mutta esimerkiksi Pungalaitumella seilattiin lautalla joen vartta, jolloin päästiin tutustumaan myös vesikasveihin. Suurin retkeläisten joukko, noin 130, oli löytänyt Somerolle Häntälän notkojen perinnemaisemiin. Toimiva ratkaisu oli myös kasviretken järjestäminen muun tapahtuman yhteydessä. Esimerkiksi Kaavilla Metsähallituksen retki järjestettiin Puskasoitto-tapahtuman yhteydessä, mikä toi paljon kävijöitä. Yhteensä retkille osallistui noin 2600 suomalaista, saman verran kuin kesällä 2006. Oppaita mukana oli kaiken kaikkiaan noin 180.

Kesällä 2007 Pohjoismaissa järjestettiin yhteensä 500 retkeä ja niille osallistui noin 10 000 kasveista kiinnostunutta. Sateinen

© Maanmittauslaitos lupa nro 7/MVY/07

Luonnonkukkien päivänä 17.6.2007 pidettiin kasviretkiä ympäri Suomea. Sinisellä merkityillä paikkakunnilla retkiä oli useampia.

Hattulan Retulansaaren katajaketojen koiranputkien kukintahuippu sattui juuri luonnonkukkaretken aurinkoiselle päivälle.

Pertti Uotila

sää rajoitti monin paikoin osallistujamääriä, jotka etenkin Tanskassa jäivät siksi poikkeuksellisen alhaisiksi. Tanskassa oli 94 retkeä (1 900 osallistujaa), Ruotsissa 223 (yli 4 000 osallistujaa), Islannissa 14 (98 osallistujaa), Färsaarilla 10 retkeä ja Norjassa 70 retkeä (1 100 osallistujaa), joista yksi pidettiin Huippuvuorilla.

Pihakasvit innostivat

Tänä vuonna Luonnonkukkien päivänä järjestettiin ensi kertaa Pihakasviretki, jossa listataan pihan luonnonkasvit ja ilmoitetaan ne meille. Avuksi tarjottiin aloittelijoille tarkoitettua listaa Suomen sadasta yleisimmästä kasvista, jonka voi tulostaa osoitteesta <http://www.sll.fi/luonnonkukat/lista>. Osallistujien kesken arvottiin Luonnonkukkien päivän T-paitoja. Piholla retkeilleistä 370 ilmoitti meille löytämänsä lajit, ilmoituksista 140 tuli internetin välityksellä.

Osallistajat kertoivat löytäneensä pihaltaan enemmän kasveja kuin olivat odottaneet. Haastava lajinmääritys oli myös palkitsevaa: ”Orvontädyke haki pisimpään nimeään, mutta löytyi lopulta kuitenkin”, kertoo Päivi Niemelä Pyhäjoelta. Terttu ja Mima Pirinen Siilinjärveltä tutustuivat pihan kasveihin yhdessä. ”Pihakasviretki oli ihanteellinen luontopäivä koko perheelle. Meille löydösajakellukka oli yllätyskukka.”

Yhteensä ilmoitettiin 512 lajia. Niistä 147 tavattiin vain kerran, mutta 12 lajia löytyi yli 300 pihalta. Eniten havaintoja oli piharatamosta (*Plantago major*). Kiinnostavia havaintoja olivat esimerkiksi silmälläpidettävät (NT) ketonoidanlukko (*Botrychium lunaria*) Keuruulla ja Pyhäselässä sekä ahonoidanlukko (*B. multifidum*) Oulussa ja Alajärvellä. Suomen ympäristökeskuksen etsintäkuultamaa kangasajuruohoa (*Thymus serpyllum*) löytyi pihoilta viidellä eteläisellä paikkakunnalla.

Periti Uotila

Retulansaareissa Matti Erkamo oli Luonnonkukkien päivän aamuna kerännyt retkellä odotettavissa olevaa lajistoa vesikuppeihin. Tässä pöydän antimien tutustutaan Seppo Saarisen ja Susanna Paasivaaran opastuksella.

Auroran iso kukkaniitty. Yhdeksänvuotias Aurora piirsi mummolan pihakukat.

Kasvit saattoivat olla myös pihoihin tuotuja. Samoin eräät muutkin harvinaisuudet olivat ehkä istutusalkuperäisiä — ”luonnonkukkien” ja alun perin viljeltyjen kasvien ero ei ole kaikille sama eikä yksiselitteinen. Esimerkiksi ilmoitukset vaarantuneesta (VU) pikkuhanhikista (*Potentilla neumanniana*)

Dragsfjärdistä ja erittäin uhanalaisesta (EN) vanakeltosta (*Crepis praemosa*) Anjalankoskelta ja Joutsenosta pitää ehdottomasti tarkistaa. Osoitteesta <http://www.hatikka.fi/luonnonkukat> pääsee tutustumaan tarkemmin pihakasviretkien tuloksiin.

Tasavallan presidentin kanslia

Luonnonkukkien päivän järjestäjätahojen edustajat pihakasviretkellä Kultarannassa 8. elokuuta 2007. Vasemmalta: Yrjö Ala-Paavola (Biologian ja maantieteen opettajien liitto), Mika Kalliovirta (Kasvityöryhmä), Veli-Pekka Rautiainen (Kasvityöryhmä), Tiina Kanerva (Metsähallituksen luontopalvelut), Pentti Arajärvi, Tarja Halonen, Lotta Nummelin (Natur och Miljö), Leena-Liisa Lehikoinen (Metsähallituksen luontopalvelut), Pertti Uotila (Kasvimuseo), Terhi Ryttylä (Kasvityöryhmä), Peik Grönholm (Natur och Miljö), Henry Väre (Societas pro Fauna et Flora Fennica), Matti Nieminen (Suomen luonnonsuojeluliitto), Aino Angervuori (Suomen luonnonsuojeluliitto) ja puutarhuri Sari Taskinen. — Copyright © Tasavallan presidentin kanslia.

Presidentin puutarhassa

Vuonna 2007 Luonnonkukkien päivän viettoa suojeli tasavallan presidentti Tarja Halonen. Niinpä Luonnonkukkien päivän järjestelijät matkustivat eräänä helteisenä elokuun keskiviikkona Naantaliin. Teimme retken tasavallan presidentin kesäasunnon, Kultarannan pihapiiriin. Iloinen yllätys oli vähemmän hoidetun luonnon määrä ja lajiston runsaus alueella. Vajaassa parissa tunnissa asiantuntijamme löysivät 127 lajia. Osoitteessa <http://www.sll.fi/luonnonkukat/kultaranta> on lajilista Helsingin yliopiston kasvimuseon johtajan, Pertti Uotilan kenttäkortista. Kiinnostavimpia lajeja olivat liuskarauniainen (*Asplenium septentrionale*) ja pöröinen jänönapila (*Trifolium arvense*), joita kasvoi pienellä kalkikumpareella.

Entä ensi vuonna?

Retkellä keskustelua herätti jälleen Luonnonkukkien päivän aikainen ajankohta. Aikaisuutta kuitenkin puoltaa keväinen innostus seurata luonnon heräämistä uuteen kauteen. Retkellä ensi kipinän kasviharrastukseen saanut pystyy tutustumaan lähiympäristönsä lajistoon joutumatta epätoivon valtaan monimuotoisuuden edessä ja jaksaa jatkaa kasvien opiskelua koko kesän ajan.

Seuraavien vuosien retkipäivät on päätetty ja vuonna 2008 Luonnonkukkien päivää vietetään sunnuntaina 15.6. Silloin eri puolilla Suomea ja muita Pohjoismaita järjestetään jälleen opastettuja kasviretkiä. Myös pihakasviretkiä tehdään ja kirjataan tämän vuoden tapaan.

Jos paikkakunnallasi ei tänä vuonna järjestetty Luonnonkuk-

Henry Väre

Liuskarauniainen asuttaa Kultarannan pihakalliota.

kien päivänä retkeä, tilanteen voi ehkä korjata ensi vuonna. Haluaisitko itse ryhtyä retkenvetäjäksi? Tunnetko jonkun, joka tuntee kasveja ja vain odottaa pääsevän ohjaamaan kasviretkiä? Muistuta häntä tilaisuudesta jakaa tietonsa ensi kesänä Luonnonkukkien päivänä. Retkenvetäjiä haetaan taas alkuvuodesta. Kasvien keräämisen tultua uudelleen osaksi koululaisten kesänviettoa lapset

ja perheet voisi yrittää huomioida retkien suunnittelussa ja mainonnassa erityisesti.

Mahdollisesti Luonnonkukka-päivän idea laajenee tulevaisuudessa muuallekin Eurooppaan. Sitä esiteltiin syyskuussa 2007 Planta Europa -organisaation kokouksessa Romaniassa, ja idea sai positiivista huomiota. Lisää Planta Europasta ja Wake up call -kampanjasta voi lukea osoitteesta <http://www.plantaeuropa.org/>. Kokouksessa esiteltä posterit ja lisää tietoa Luonnonkukkiä päivästä löytyy osoitteesta <http://www.sll.fi/luonnonkukat>.

Tervetuloa jälleen ensi kesänä mukaan retkeilemään hyvässä seurassa sekä jakamaan ja kartuttamaan luontotietoa!

Kiitokset kaikille retkenvetäjille ja osallistujille järjestelijöiden puolesta. Kiitos myös Pohjoismaiden Ministerineuvostolle, joka rahoitti tänä vuonna Luonnonkukkiä päivän järjestelyjä.

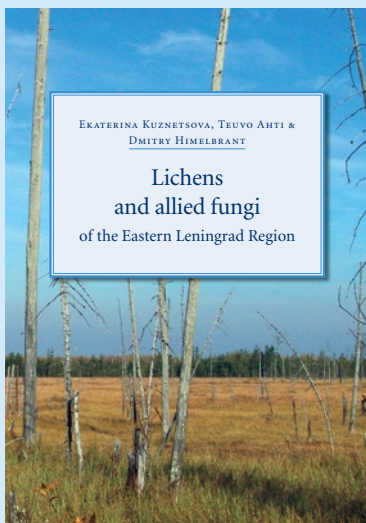
- Kempainen, E. 2003: Pohjoismainen Luonnonkukkiä päivä 15.6.2003. — *Lutukka* 19(4):105–109.
- Kempainen, E. 2004: Luonnonkukkiä päivä oli jälleen menestys. — *Lutukka* 20(2):52.

The Nordic Day of Wild Flowers 2007 in Finland

The Day of Wild Flowers was held on June 17th 2007 in all Nordic countries. In Finland this was the fifth time. This year field excursions were organized in Finland in 86 municipalities with total of 180 leaders and over 2 600 participants.

*Aino Angervuori, Luonnonkukkiä päivän koordinaattori, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Kotkankatu 9, 00510 Helsinki.
aino.tyyska@sll.fi
<http://www.sll.fi/luonnonkukat>*

NORRLINIA 16

Ekaterina Kuznetsova, Teuvo Ahti & Dmitry Himelbrant 2007: Lichens and allied fungi of the Eastern Leningrad Region. — Norrlinna 16: 1–62.

Hinta 14 € (sis. alv. 8 %)

Postitettaviin tilauksiin lisätään toimitus- ja postituskulut.

Tiedustelut ja tilaukset

kasvimuseo@helsinki.fi
puh. (09) 191 24426

Tämä venäläis-suomalaiseen yhteistyöhön perustuva englanninkielinen julkaisu on luettelo Leningradin alueen itäpuoliskon jäkälistä ja niillä kasvavista loissienistä ja eräistä niiden lähilajeista. Venäläiset Ekaterina Kuznetsova ja Dmitry Himelbrant ovat Pietarin valtionyliopiston tutkijoita ja Teuvo Ahti Helsingin yliopiston kasvimuseon emeritustutkija. Kaikki ovat tehneet kenttätöitä tutkimusalueella, mutta he ovat myös tarkastaneet siltä kerätyn, Helsingissä ja Pietarissa olevan kokoelma-aineiston. Lisäksi on käyty läpi sekä venäläinen että suomalainen kirjallisuus.

Perustavan aineiston keräsi vuonna 1875 lähinnä Syvärin varresta 22-vuotias Fredrik Elfving, josta myöhemmin tuli Helsingin yliopiston kasvifysiologian professori. William Nylander tarkisti ja määrittä aineiston, ja se julkaistiin 1878. Toisen huomattavan aineiston keräsivät jatkosodan asemasotavaiheen aikana (1942–1944) Syvärin eteläpuolelta suomalaiset sotilaat, mm. Raikko Ruotsalo, Uuno Perttula ja Veli Räsänen, kaikki tunnettuja kasvitieteilijöitä. Kolmas

merkittävä aineisto on Kuznetsovan ym. venäläisten aineisto kymmenen viime vuoden ajalta. Se on enimmäkseen peräisin luonnonsuojelualueilta, etenkin Ala-Syvärin luonnonsuojelualueelta ja Vepsänmetsästä, mutta myös etelämpää, mm. Boksitogorskin piiristä.

Selvitys laajentaa Suomen lajiston levinneisyyskuvaa kaakkoon alueille, joilta aiemmin oli tuskin ollenkaan tietoja. Pohjoisimmat tutkimuspisteet ovat perinteisesti Fennoskandiaan luettua Aunuksen Karjalaa, mutta useimmat sen eteläpuolista ”Syvärin Karjalaa” tai jos selvästi senkin ulkopuolista Venäjää. Alueelta on löydetty 487 lajia jäkäläiä ja 33 lajia niillä kasvavia tai niille läheisiä sieniä. Niistä 28 on uhanalaisten lajien luettelossa. Koko projektin aikana löydettiin 107 lajia uusina Leningradin alueelle ja 7 uusina Venäjälle. On huomattava, että tutkimusalueella on erittäin vähän kalliota, melkein vain pienellä alueella Äänisjärven rannalla, joten kivijäkäläiä on melko vähän.